

DE 6 PRINCIPES

voor kindvriendelijk wonen in Wuustwezel

Wuustwezel is een kindvriendelijke gemeente. Dat betekent dat we aandachtig omgaan met de leefwereld van kinderen en jongeren. Bouwprojecten hebben hier onvermijdelijk impact op. Nieuwe woonontwikkelingen zouden daarom tot stand moeten komen met onze jongste burgers in het achterhoofd. De kindvriendelijke principes formuleren onze verwachtingen en kunnen een invloed hebben op de beoordeling van nieuwe projecten.

1. Het project wordt goed ingepast in de bestaande buurt, in het publieke ruimtenetwerk en houdt rekening met de aanwezige trage verbindingen en ontmoetingsplekken. Het biedt waar nodig de mogelijkheid voor de ontwikkeling van nieuwe trage wegen.
2. Er wordt gekozen voor een autoluwe woonwijk en een doorgedreven toepassing van het STOP-principe. Hierbij wordt parkeren zoveel mogelijk geclusterd georganiseerd, zodat de auto minder of zelfs niet zichtbaar is in het straatbeeld.
3. Woningen zijn zoveel mogelijk gericht naar de publieke ruimte: er is oogcontact mogelijk tussen de woongelegenheden en het publieke domein. Er is ook voldoende buitenruimte.
4. Semi-publieke ruimtes zijn uitnodigend, doorwaadbaar en niet volledig ingesloten door bebouwing. Er is minstens een brede corridor die een logische connectie maakt met de openbare ruimte.
5. Er is voldoende kwalitatief ingerichte publieke ruimte, in verhouding tot het verwachte aantal bewoners.
6. Grote ruimtes en/of speelruimtes zijn veilig en eenvoudig bereikbaar voor alle inwoners, integraal toegankelijk en voldoende zichtbaar.
  - Bij het ontwerp wordt er rekening gehouden met bestaande structuurbepalende ruimtelijke elementen, die ook speel- of belevingspotentie hebben.
  - Er is avontuurlijk, robuust 'gebruiksgroen' voorzien. Er wordt gekozen voor beleving en ontmoeting, maar ook voor natuurlijke spelaanleidingen en/of spelelementen. Zie daarvoor onze inspiratiebundel 'Spelprikkels in het straatbeeld' hierna.
  - Speelruimtes zijn verweven met de publieke ruimte en gaan naadloos over in een plein, groene ruimte, rustige straat...

Met deze 6 principes willen we alvast een basis leggen voor kindvriendelijk wonen in onze gemeente. Speelruimtes in bouwprojecten worden daarbovenop na participatie met kinderen en jongeren uit de buurt doordacht ontworpen, zodat hun input en speelnoden meegenomen worden. Hiervoor kunnen ontwikkelaars rekenen op de betrokkenheid van het gemeentebestuur. De ruimtes zijn voldoende uitgerust met spelelementen en aangepast aan de grootte van het woonproject en de draagkracht van het terrein. Participatie vindt fysiek plaats op een duidelijk gecommuniceerd en toegankelijk moment voor kinderen en jongeren.

SPELPRIKKELS IN HET STRAATBEELD

Quick wins voor onze kindvriendelijke gemeente

UITGANGSPUNTEN

Kinderen en jongeren zijn 'gewone' voetgangers met **dezelfde ruimteclaims** als volwassenen. Maar het **ruimtelijk gedrag en de ruimtebeleving** van kinderen en jongeren zijn anders dan die van volwassenen.

Kinderen spelen, huppelen, springen, rijden met de step of fiets, nemen de straat in als er geen verkeer is... Tieners en jongeren komen samen op hun hotspots, bv. kruispunten van routes, ingang van publieke ruimte, bushalte... om te praten, zitten, chillen.

De straat is voor kinderen en jongeren veel meer een **verblijfsruimte** dan voor volwassenen.

EEN PAAR BEGRIPPEN

- **Strategische kindverbinding:** verbindt plekken die voor kinderen van belang zijn en die kinderen dus frequent gebruiken. Zowel formeel (scholen, speelterreinen, kinderopvang...) als informeel (pleintjes, park, winkels...).
- **Speelweefselplan:** plan dat alle relevante plekken voor kinderen en de wegen ernaartoe letterlijk in kaart brengt. Bij voorkeur een GIS-laag, waar bij verkavelingen, wegenwerken, etc. rekening mee gehouden kan worden. Is een doelstelling binnen KVWW. De jeugddienst is bezig met een projectplan hiervoor.
- **Passageplekken:** plekken waar je even halt houdt omdat er iets te beleven valt, maar niet echt een verblijfsplek. Leuk om zo'n plekjes te voorzien op routes.

BELANGRIJKE SPELFUNCTIES IN STRATEN/OP OPENBAAR DOMEIN

- Balspelen: niet enkel voetbal, maar ook bv. basket
  - Kan in Wuustwezel op verschillende pleintjes, maar gebeurt allicht ook op straat. Open ruimte is cruciaal;
- Fietsen, steppen, rolschaatsen, skaten:
  - Zorgen voor voldoende berijdbare oppervlakken;
- Bewegings- en regelspel: bv. verstoppertje, tikkertje, buske stamp, hinkelen, etc.
  - Open ruimte, patronen op de grond, series objecten (bv. paaltjes) om op te gaan staan/over te springen, beklimbaar straatmeubilair, etc.;
- Fantasiespel: bv. politie en dief
  - Moeilijk te bepalen wat de implicaties zijn voor de openbare ruimte, kinderen gebruiken hun fantasie wel. Groen en een rustige omgeving stimuleren wel het spelen;
- Krijten:
  - Bekrijtbare grond (= ook berijdbare grond);
- Praten, hangen, muziek luisteren, etc.:
  - Goed verspreide en kwalitatief geplande ankerpunten en passageplekken. Bv. toegang tot een park, plekken langs kind- en tienerroutes, etc.

SPELPRIKKELS IN HET STRAATBEELD

Impliciete spelprikkels: impliciete prikkels zijn vaak objecten die heel functioneel zijn, maar die door kinderen toch als bespeelbaar worden gezien (bv. nietjes om fietsen te stallen zijn duikelrekken).

Bij **expliciete spelprikkels** is het net wel de bedoeling om uit te nodigen tot spelen. Dat kan een nevenfunctie zijn, maar ook de hoofdfunctie van het object (bv. hand op de Meir in Antwerpen: kunst die uitnodigt om op te spelen).

Hieronder staat alles door elkaar. Als de omschrijving voor zich spreekt, staat er geen foto bij.

- Paaltjes, stenen, etc. om over te springen en/of op te zitten.

- Veel groen: bomen, geurige bloesems, geveltuinen, plantenbakken...

- Bankjes om op te zitten of op te spelen, in verschillende vormen.

De laatste 2 foto's geven banken weer die al in Wuustwezel staan, gemaakt van oude boomstammen en gerecupereerd hout.

- Een breed voetpad, dat eventueel doorloopt over het kruispunt in een rustige straat – of net om het verkeer af te remmen.

- Stapstenen, bv. tegels in verschillende kleuren, grote tegels die in de fantasie van de kinderen stapstenen worden...
- Patronen op de grond, verwerkt in bv. tegels of kleurvlakken.

- Verschil in materialen (hierbij wel rekening houden met minder-mobielen, buggy's, etc.).

- Kleine hoogteverschillen (hierbij wel rekening houden met minder-mobielen, buggy's, etc.) – kan ook als zitmeubilair gebruikt worden.

Lakenweversplein in Maastricht

Vrijheidspark in Winterswijk

Marktplaats in Apeldoorn

De laatste 2 foto's zijn van het gemeentehuis in Wuustwezel: de trap is een populaire plek onder jongeren om bv. 's middags hun boterhammen op te eten, de rolstoelvriendelijke helling met balustrade spreekt dan weer tot de verbeelding van veel kinderen. Zij zien zowel de helling als de balustrade als een leuk speelelement, om op en af te lopen, klimmen, etc.

- Kleur in het straatbeeld of bv. op banken (mozaïeken, muurschilderingen...).

Salita Raffadali in Palermo

Heuvelplein in Tilburg

Parc du Temps des Cerises in Saint-Denis

- (Speel)kunst: heeft niet altijd expliciet een speelfunctie, maar wordt er wel vaak toe uitgenodigd. Bv. de hand op de Meir in Antwerpen.

De Meir in Antwerpen

- Ook verticaal: muurschilderingen, geveltuinen, vogelhuisjes, etc. spreken allemaal tot de verbeelding. Of elementen die bovenaan de straat hangen van gevel tot gevel, zoals een constructie voor een klimplant, een slinger vlaggetjes, etc.

- Trage wegverbindingen: fiets-/wandelpaadjes, eventueel met boogachtige constructie als 'poort'.

- Fietsenrekken: zijn functioneel, maar worden in verschillende vormen ook als speelbaar gezien door kinderen. Bv. nietjes – duikelrekken.

Fietsenrekken aan het gemeentehuis in Wuustwezel.

- Waterelementen.

- Genoeg plaats om te fietsen.
- Weinig (geparkeerde of rijdende) auto's.
- Open ruimte – al mag bv. voetbal niet alles overheersen, zodat niet-voetballende kinderen ook hun gading vinden.
- Verkeersheuvels: leuk als het sneeuwt om af te glijden.

UITSMIJTER

WAAROM PARTICIPATIE ORGANISEREN?

- Je zorgt voor gedragen beleid: als mensen mee mogen kiezen, zullen ze het eindresultaat interessanter en beter vinden;
- Je zorgt voor mede-eigenaarschap: mensen die participeren, voelen zich mede-eigenaar van de plek of van de beslissing en dragen deze ook uit naar andere mensen toe;
- Je verhoogt de kans dat de doelgroep die bereikt moet worden ook echt bereikt wordt: ze zijn al tijdens de besluitvorming op de hoogte van het project of de beslissing in ontwikkeling;
- Je verkleint de kloof tussen burger en politiek: bestuur en gemeente worden toegankelijker;

WAAROM SPECIFIEK MET KINDEREN EN JONGEREN?

- Participatie is een kinderrecht;
- Kinderen en jongeren hebben vaak een bredere blik op de samenleving en denken na over verschillende doelgroepen, die bv. van een plein of straat gebruik zullen maken;
- Je creëert van jongs af aan betrokken, geëngageerde burgers, wat zich hopelijk doorzet in hun latere leven;
- Kinderen en jongeren, zeker kinderen, zijn misschien wel de grootste gebruikers van de gemeente – samen met senioren;
- Kinderen en jongeren zijn goed voor zo'n 25 à 30% van het totale inwoneraantal.

HOE PARTICIPATIE ORGANISEREN?

Er bestaan al heel veel uitgewerkte tools, om te brainstormen of om verder te gaan in participatie. Steek je licht op bij de jeugddienst of kijk eens bij organisaties of op websites als Kind & Samenleving vzw, Bataljong vzw, www.kindvriendelijkestedenengemeenten.be, De Ambrassade vzw, etc.

